

POROČILA**Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v študijskem letu 2000/2001**
Ljubljana, Aškerčeva cesta 2, <http://www.ff.uni-lj.si/geo>

Pedagoška dejavnost je potekala v skladu z napovedjo predavanj in po veljavnem urniku za študijsko leto 2000/2001. Zaradi pomanjkanja kadra smo imeli težave pri realizaciji vaj pri Kvantitativnih metodah I in II, GIS-ih, Regionalnem planiranju in Geografiji turizma. Kadrovska zasedba je bila enaka kot v preteklem študijskem letu, pridobili smo le mlado raziskovalko Moniko Benkovič. Novost je tudi novo ustanovljena Katedra za politično geografijo. Da bi dvignili kvaliteto študija in povečali motivacijo pri študentih za delo, smo uvedli priznanja Oddelka za geografijo. Ugotavljamo namreč, da Prešernova nagrada, ki jo dobi praviloma samo eden iz posameznega oddelka Filozofske fakultete, za tako množične populacije ne zadošča več in zato ostanejo prenekateri dela po krivici prezrta.

V šolskem letu 2000/2001 je bilo na obe smeri študija geografije vpisanih 548 študentov, od tega je bilo 95 absolventov in 29 izrednih študentov (podrobnejši prikaz stanja vpisa je v preglednici 1). Diplomiralo je 63 študentov, kar je 8 več kot v prejšnjem študijskem letu. Analiza vpisa kaže, da se glavni osip zgodi po 1. letniku, ko zaradi različnih vzrokov ne napreduje okoli tretjina študentov. Večina teh se ponovno vpiše v 1. letnik. V višjih letnikih je ponavljajnet letnikov bistveno manj.

V 1. letnik izrednega študija se je vpisalo 23 študentov na samostojni program in 6 na dvopredmetni. Razen teh smo imeli še po enega izrednega študenta na dvopredmetni smeri v 3. letniku in enega absolventa. Resnici na ljubo je treba povedati, da v 1. letniku »pravih« izrednih študentov (študentov, ki bi študirali ob delu) praktično ni, ampak so to študenti, ki niso prišli v izbor in imajo dovolj finačnih sredstev za plačilo šolnine. Gre za neke vrste negativno selekcijo, kar se kaže tudi v študijskem uspehu izrednih študentov, ki je zelo skromen. Zanje poteka v 1. letniku organiziran študij ob koncu tedna, in sicer v skrčenem tretjinskem obsegu. Če izredni študent izpolni pogoje, ima možnost rednega vpisa v 2. letnik.

Na podiplomski študij geografije se je vpisalo 10 študentov, in sicer 3 na smer Socialna in politična geografija, po dva na Pokrajinsko ekologijo in varstvo geografskega okolja ter Geografske osnove regionalnega planiranja in po eden na Geografijo turizma, Regionalno geografijo in Fizično geografijo. V študijskem letu 2000/2001 je magistriral samo en študent, eni študentki je bil odobren neposredni prehod na doktorski študij, doktorirali pa sta dve študentki. Glede na vpisane v zadnjih letih je primerov zaključenega podiplomskega študija vsekakor premalo. Razlogi za to so različni, od obremenjenosti z rednimi službenimi obveznostmi podiplomcev do večje časovne, logistične in intelektualne angažiranosti, ki jo zahteva študij po individualnih študijskih programih.

Znanstvenoraziskovalno delo članov Oddelka za geografijo je bilo tudi v tem študijskem letu zelo bogato in razvejeno. Razen lastne znanstvenoraziskovalne dejavnosti zajema tudi raziskave pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport in pri drugih naročnikih. Za še večji razmah tega dela pogrešamo boljšo infrastrukturno opremljenost in kader, ki bi se izključno posvečal raziskovanju in ne bi bil v tolikšni meri obremenjen s pedagoškim delom. Večje raziskave, katerih nosilci so bili člani Oddelka za geografijo oziroma so pri njih sodelovali, so: Geografska analiza Ljubljane in njenih razvojnih možnosti, Funkcija obmejnih in etnično mešanih območij v prekmernih integracijskih procesih države Slovenije, Slovenija in Wales: mali narodi in evropski integracijski procesi, Slovenija v evro-ameriški perspektivi: novi geopolitični položaj in procesi evropske integracije v Srednji Evropi, Konkurenčnost slovenskih mest, Primerjalne prednosti Ljubljane v evropskih integracijah, Družba in prostorski razvoj Slovenije, Varstvo okolja in prostorski razvoj Slovenije, Regionalni prostorski razvoj Zasavja, Ranljivost okolja na območju mestne občine Koper, Analiza klime mesta Ljubljana in Evalvacija kurikularne prenovne pouka geografije.

Člani in članice Oddelka za geografijo smo svoje raziskovalne dosežke predstavili na številnih domačih in tujih znanstvenih simpozijih in kongresih ter v znanstvenem in strokovnem tisku. Omenimo naj, da je bil naš oddelek (vodja organizacijskega odbora dr. M. M. Klemenčič) organizator mednarodne

Preglednica 1: Vpis na Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v študijskem letu 2000/2001 (program A in program B (pedagoški in nepedagoški)).*

letnik	program	prvi vpis	ponovni vpis	skupaj
1.	dvopredmetni	47	26	73
	samostojni	49	17	66
2.	dvopredmetni	42	4	46
	samostojni	46	8	54
3.	dvopredmetni	64	3	67
	samostojni	58	5	63
4.	dvopredmetni	46	0	46
	samostojni	38	0	38
absolventi	dvopredmetni*	60	0	60
	samostojni	35	0	35
Skupaj		485	63	548

konferenca na temo podeželje »*Rural Areas at the Millennium Shift: Challenges and Problems*« (Ljubljana, Žužemberk, Loški potok, 19.–21. 9. 2001). Skupaj z Oddelkom za geografijo Pedagoške fakultete v Mariboru je marca 2001 soorganiziral 4. mednarodno konferenco tranzicijskih držav srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope o evropski dimenziji pouka geografije (sopredsednica organizacijskega odbora dr. T. Resnik Planinc), prav tako je sodeloval pod vodstvom dr. M. Paka pri pripravi in izvedbi mednarodnega znanstvenega seminarja Nemske akademije za regionalno planiranje (ARL), ki je potekal v Ljubljani marca 2001. Kot posebno oddelčno akcijo naj omenimo še organizacijo tradicionalnih 18. Ilesičevih dnevov (september 2001), ki jih je organizirala Katedra za didaktiko.

Tudi v študijskem letu 2000/2001 se je na oddelku odvijala živahna izmenjava učiteljev iz domovine iz tujine in to kljub temu, da za taka gostovanja ne obstajajo posebna finančna sredstva. To je tudi ena glavnih ovir, da takih gostovanj ni več, saj interes zanje vsekakor obstaja. Vseh gostovanj je bilo 14, večina predavanj gostov je bila organizirana za študente posameznih usmeritev na dodiplomski ravni, predavanj pa so se lahko udeležili tudi ostali zainteresirani.

Prikazano v strnjeni obliki je glavna problematika Oddelka za geografijo sledeča:

- preveliko število vpisanih študentov,
- premajhno število učiteljskega kadra, zlasti asistentov (kadrovsko ne sledimo porastu števila študentov),
- premajhna kapaciteta in slaba opremljenost predavalnic s sodobnimi pedagoškimi pripomočki,
- slaba opremljenost oddelka s sodobno opremo, ki je potrebna za kvalitetno pedagoško in raziskovalno delo,
- knjižnica s svojimi prostorskimi in človeškimi kapacitetami ter razpoložljivimi financami z velikimi težavami servisira vse številčnejše generacije študentov,
- učitelji se vse bolj »utapljamu« v delu s študenti, za pravo raziskovalno delo zato zmanjkuje časa in energije, na račun množičnosti trpi kvaliteta,
- nezavidljiv finančni položaj, ki ga na srečo trenutno lahko rešujemo z izrednim študijem.

Darko Ogrin

Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru v študijskem letu 2000/2001

Maribor, Koroška cesta 160, <http://www.geografija.com>

Študijsko leto 2000/2001 smo po nekaj letih začeli kadrovsko okrepjeni. Tako je sedaj na oddelku zaposlenih skupaj osem visokošolskih sodelavcev, od tega dva izredna profesorja, štirje docenti in dve asistentki (po začasnem odhodu mladega raziskovalca asistenta mag. Dimitrija Krajncja).

Sicer je bilo minulo študijsko leto v znamenju priprave vloge za nov študijski program univerzitetnega študija enopredmetne nepedagoške geografije, ki predvideva tri smeri, in sicer smer podeželje, smer mesta in smer varstvo geografskega okolja. Predlagani študijski program temelji na obveznih predmetih od 1. do 4. letnika in na izbirnih predmetih, ki so zasnovani kot geografski praktikumi ali izbirni predmeti na drugih fakultetah mariborske, ljubljanske in zagrebške fakultete. Vloga je v postopku obravnavane na Pedagoški fakulteti.

V študijskem letu 2000/2001 smo zaključili izvajanje izrednega študija v Trebnjem za diplomante višješolske izobrazbe. Izvajamo tudi izredni študij v Mariboru in v dislociranih krajih. Poleg podiplomskega študija geografije, ki teče drugo leto, smo letos prvič izvajali še specialistični študij za okoljsko vzgojo. Zanimivo je, da se vsako leto povečuje interes za podiplomski študij geografije za področje izobraževanja, kar je na eni strani posledica boljše informiranosti o možnosti podiplomskega študija na področju geografije v Mariboru in na drugi strani odraz slabih zaposlitvenih možnosti tistih, ki si pridobijo naziv profesor geografije in ... Letos je vpisanih na podiplomski študij 8 slušateljev, kar je še enkrat več kot lani.

V sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo organizirali mednarodno konferenco z naslovom »*IV. International Conference on European dimensions of teaching geography in the Middle-, Southeastern- and Eastern European countries in transition*«, ki je potekala 29. in 30. marca na Univerzi v Mariboru in na Oddelku za geografijo Pedagoške fakultete.

Član oddelka je sodeloval pri organiziranju mednarodnega znanstvenega sestanka o obmejnih območjih 26. in 27. septembra v Mariboru in na njem aktivno sodeloval.

Člani oddelka so aktivno sodelovali na naslednjih mednarodnih konferencah:

- Fifth International Symposium and Exhibition on Environmental Contamination in Central and Eastern Europe, Tallahassee (Florida): Institute for International Cooperative Environmental Research, Florida State University;
- Česká geografie v období rozvoje informačních technologií, Olomouc, Přírodovědecká fakulta Palackého univerzity;
- Jak dál v regionální geografii: Plzeň: Západočeské univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra geografie;
- EU-Integration, Synergie, Modelle des Gründungs- und Entwicklungsmanagements: Sammelband des Internationalen wissenschaftlichen Symposiums Management und Entwicklung [auch] MER 2001, Slowenien, Maribor, Podčetrtek;
- Brugges, Belgija, 4. European conference Children s Identity and Citizenship in Europe z referatom Learning for a Democratic Europe with geographical syllabuses and textbooks in Slovenia;
- Brioni, Hrvaška, Drugi dani M. Demarina, referat Bodimo kreativni – podjetno učenje na primeru pouka geografije;
- Maribor, 2. mednarodni posvet Didaktični in metodični vidiki prenove in razvoja izobraževanja, z referatom Medpredmetne korelacije v devetletni osnovni šoli: primer geografije in angleškega jezika;
- Pusan, Koreja, Conference of the International Geographical Union, Commission on the Sustainability of Rural Systems, Pusan National University, Korea, Developing sustainable rural systems.

Sodelovali smo tudi na domačih konferencah in srečanjih:

- 12. Ilešičevi dnevi, Filozofska fakulteta, Ljubljana. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo;
- Mladi za napredek Maribora: 18. predstavitev raziskovalnih nalog osnovnošolcev in srednješolcev, Pedagoška fakulteta, Maribor.

Asistentka Milena Petauer se je udeležila poletne šole v Bovcu. Dr. Igor Žiberna je organiziral in izpeljal več študentskih raziskovalnih taborov.

Obiskali smo Katedro za ekonomsko geografijo in regionalno planiranje Univerze v Bayreuthu (dr. V. Drog) in Prirodoslovno-matematično fakulteto v Zagrebu (A. Vovk Korže, L. Lorber in U. Horvat).

Oddelek so obiskali dr. Zoran Curić, didaktik na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Zagrebu, in dr. Miroslav Vysoudil iz Palacky University Faculty of Science v Olomoucu, oba sta predavala študentom geografije.

Dr. Ana Vovk Korže je bila izvoljena v naziv izredna profesorica za fizično in regionalno geografijo, Eva Konečnik pa je postala magistra geografskih znanosti s področja izobraževanja.

Dosežki, pomembni za geografski oddelek v študijskem letu 2000/2001:

- sodelovanje pri pripravi prostorskega plana Slovenije;
- sodelovanje v delovni skupini za problematiko regionalne geografije pri znanstveni sekciji Zveze geografskih društev Slovenije;
- monografija o Rogaški Slatini (dr. U. Horvat);
- permanentno izobraževanja za učitelje Modul 4 – Družboslovje za prvo triado devetletne osnovne šole (6 ponovitev);
- permanentno izobraževanje za učitelje geografije z naslovom Laboratorijske metode za geografje (3 ponovitve);
- učbeniki za srednje in osnovne šole: Obča geografija CD-ROM za učitelje, Odkrивam svoje okolje: delovni učbenik za 1. razred devetletne šole za predmet spoznavanje okolja in priročnik; Odkrивam svoje okolje 2, Učbenik, Delovni zvezek in Priročnik za 2. razred devetletne osnovne šole za predmet spoznavanje okolja; Sodobni svet: geografija za 7. razred osnovne šole; Spoznavamo Afriko in novi svet: geografija za 8. razred devetletne osnovne šole; Zemljopis 2: udžbenik za VI. razred osnovne šole, Zemljopis 2: vježbenica za VI. razred osnovne šole, Geografija za 8. razred, Učbenik, Zemljopis 6: udžbenik za 6. razred osnovne šole.

Članica oddelka je postala predsednica in vodi Predmetno komisijo za geografijo za nacionalne preizkuse znanj v devetletni osnovni šoli.

Od avgusta 2001 do februarja 2002 Oddelek za geografijo vodi kot v. d. predstojnice dr. Karmen Kolenc Kolnik.

Načrti so usmerjeni v mednarodno objavo rezultatov raziskovanj v vidnih tujih revijah, mednarodno sodelovanje v obliki vabljenih predavanj in izmenjave študentov in posredovanje spoznanj raziskovalnega dela širši javnosti v obliki seminarjev, delavnic in udeležb na domačih in tujih konferencah.

Na področju pedagoške geografije noveliramo obstoječo študijsko literaturo, ki smo jo pripravili za večino predmetov rednega, izrednega in podiplomskega študija. Pripravljamo študente za vključitev v projekt Socrates–Erasmus, ki jim daje možnost priprave diplomskega dela v tujini ali opravljanje enega semestra na tuji fakulteti.

S skromnimi finančnimi viri dopolnjujemo osnovno opremo geografskega oddelka, ki jo nujno potrebujemo za izvajanje pedagoškega in raziskovalnega dela. Z organiziranjem in izvajanjem seminarjev, terenskih del in ekskurzij želimo osvežiti in poglobiti geografsko znanje predvsem učiteljem geografije, kar nam je v preteklem študijskem letu dobro uspelo.

Čeprav smo precejšnjo pozornost namenili pridobivanju argumentov za to, da se geografija uvrsti med vede nacionalnega pomena, se žal to ni zgodilo. Tako je geografska veda, torej kompleksna veda o svetu, v katerem živimo, in temeljna veda, ki raziskuje in razlaga tudi dejstva o državi Sloveniji, izpadla iz seznama nacionalno pomembnih ved. To zagotovo ni dobra popotnica stroki, ki izgublja pomen zaradi krepitve drugih, bolj ali manj sorodnih geografskih ved. Še en izziv, da se pedagoški in nepedagoški delavci na področju geografije povežemo, ko gre za prihodnost geografije.

Ana Vovk Korže

Doktorska disertacija in magistrska dela na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v letu 2000

Uredništvo Geografskega vestnika je podprlo pobudo knjižnice Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, da v rubriki »Poročila« predstavijo doktorske disertacije in magistrska dela, ki so jih kandidati zagovarjali na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Do sedaj so bili seznanjeni novih doktorjev in magistrstov znanosti s področja geografije zgoraj omenjene fakultete

redno predstavljeni v Geografskem obzorniku. Ob sedemdesetletnici Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani pa je bil v publikaciji z naslovom Geografija in aktualna vprašanja prostorskega razvoja iz zbirke Dela 6 objavljen seznam doktorjev in magistrstov od začetka podeljevanja teh naslovov do leta 1989.

V Geografskem vestniku bodo tekoče predstavljene nove doktorske disertacije in magistrska dela z naslovom, avtorskim izvlečkom, ključnimi besedami, datumom zagovora dela, mentorjem ter avtorjevo fotografijo.

V letu 2000 je na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani doktoriral en kandidat, naziv magistra znanosti pa je prejelo šest kandidatov. Doktorske disertacije in magistrska dela so inventarizirana v knjižnici Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Bibliografske zapise o posameznih delih za tekoče leto lahko pregledujete v Biltenu novosti, ki je dosegljiv tudi na domači strani Oddelka za geografijo Filozofske fakultete (<http://www.ff.uni-lj.si/geo>). Bibliografske zapise za posamezne doktorske disertacije in magistrska dela iz zbirke knjižnice Oddelka za geografijo pa lahko pregledujete v javnem online računalniškem katalogu Slovenije COBISS/OPAC (<http://www.izum.si/cobiss>).

Dejan Rebernik: Socialna geografija Ljubljane.

- Doktorska disertacija, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1999, 209 strani, 129 strani prilog, mentor: dr. Mirko Pak, zagovor 21. 1. 2000.
- Izvleček: Osnovni cilj naloge »Socialna geografija Ljubljane« je oris socialnogeografske zgradbe in preobrazbe mesta, ob hkratni opredelitvi vzrokov oziroma procesov, ki so jo pogojili. Kot socialnogeografsko zgradbo razumemo prostorsko opredelitev posameznih socialnih skupin prebivalstva in posledične razlike v socialni sestavi prebivalstva posameznih delov mesta. Pri tem nas zanima predvsem stopnja socialnogeografske diferenciacije mesta, oziroma ali se socialnogeografska zgradba posameznih delov mesta pomembno razlikuje. Osnovno teoretsko izhodišče naše raziskave je bila faktorska ekologija, kar je v veliki meri pogojevalo metodološki pristop in rezultate. Iz rezultatov naloge lahko ugotovimo, da je v Ljubljani socialnogeografska diferenciacija prisotna in v osnovnih potezah primerljiva z mesti v Srednji in Zahodni Evropi. Socialnogeografska zgradba mesta se tako kaže v socioekonomski, družinski oziroma demografski ter etnični oziroma nacionalno-religiozni diferenciaciji prebivalstva. Prostorska razporeditev sledi teoretskim izhodiščem faktorske ekologije: socioekonomski položaj prebivalstva ima sektorsko razporeditev, družinski koncentrično in etnični večjedrno. Členitev mesta na socialnogeografska območja je pokazala, da so se v Ljubljani oblikovala območja z značilno in specifično socialnogeografsko zgradbo. Po svoji socialnogeografski zgradbi najbolj izrazito izstopajo območja z značilno slabim in zelo dobrim socioekonomskim položajem.
- Ključne besede: urbana geografija, socialna geografija, socialnogeografska zgradba, Ljubljana.

Andreja Ferreira: Pokrajinsko-ekološka presoja ranljivosti gozda pri gradnji avtoceste Ljubljana-Celje.

- Magistrsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 194 strani, mentor: dr. Dušan Plut, somentor dr. Milan Hočevar, zagovor: 6. 3. 2000.
- Izvleček: Izdelali oziroma priredili smo metodologijo za oceno ranljivosti gozda in metodologijo za presojo vplivov na gozd. V prvem delu naloge smo oblikovali dva modela za oceno ranljivosti gozda. Osnovo predstavlja model, ki sloni na pokrajinsko-ekološem vrednotenju gozda. Gozd je najbolj kompleksen pokrajinsko-ekološki element in kot tak v močni soodvisnosti od vseh ostalih dejavnikov, kar naj bi prišlo do izraza prav z uporabo pokrajinsko-ekološkega pristopa. Zaradi možnosti primerjave rezultatov smo oblikovali še model, ki izhaja iz kriterijev za oceno gozdnih funkcij. Glede na rezultate preizkusa na študijskem območju (širše študijsko območje Ljubljana–Celje, ožje študijsko območje okolica Domžal) menimo, da je pokrajinsko-ekološki pristop primeren za ocenjevanje ranljivosti gozda in ustreza zahtevam, ki se nanašajo na študije ranljivosti okolja. O širši uporabnosti predlagane metodologije pa bi lahko govorili šele po njenem preizkusu na več študijskih območjih. V drugem delu naloge smo izdelali metodologijo za presojo vplivov posegov na gozd. Na vsebinskem področju je novost, da imajo pri vrednotenju vplivov posegov na gozd bistveno težo gozdne funkcije in da so pridobile velik pomen ekološke in socialne funkcije, ki so bile v preteklosti po krivici zapostavljene. Na metodološkem področju ima naloga pomen predvsem pri oblikovanju jasne zasnove za izdelavo študije, kar omogoča preglednost postopka in možnost preverjanja rezultatov.
- Ključne besede: ranljivost gozda, presoja vplivov na gozd, pokrajinska ekologija, pokrajinsko-ekološka regionalizacija, metodologija, GIS, avtocesta, Ljubljana–Celje.

Sabina Popit: Učbenik kot pogoj učinkovitega pouka geografije.

- Magistrsko delo. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 203 strani, mentor: dr. Jurij Kunaver, zagovor: 20. 4. 2000.
 - Izvleček: V prvem delu je predstavljen pregled raziskav s področja geografskih učbenikov v Sloveniji in svetu. Napredek pri ustvarjanju geografskih učbenikov je kljub razmeroma razdrobljenim raziskavam na področju ustvarjanja geografskih učbenikov opazen tako v oblikovno-tehničnem kot vsebinsko-didaktičnem smislu. Osrednji del obravnava elemente geografskega učbenika, ki jih določata izbor in obseg vsebin z učnim načrtom, številom ur predmeta, konceptom učbenika in predznanjem ter povprečno razvojno stopnjo učencev. Oblikovanje vsebin se izgrajuje prek zunanje in notranje strukture. Zunanja struktura pomeni razporeditev osnovnih in dodatnih vsebin ter razporeditev besedila in ilustracij. Notranja struktura pomeni didaktično oblikovanje učbenika in se izgrajuje prek didaktičnih načel in didaktičnih pravil. Od klasičnega didaktičnega oblikovanja učbenika lahko odstopimo z alternativnimi pristopi, kot je na primer s študiji primera. Tretji del je usmerjen v raziskave in vrednotenje geografskih učbenikov. Predstavljeni so različni pristopi k analizi, vrednotenju in spremljanju učbenikov ter anketa in skupinska diskusija, ki sta v delu pomenili osnovno metodologijo zbiranja podatkov o mnenju slovenskih učiteljev geografije in učencev slovenskih osnovnih in srednjih šol o vsebinski in didaktični ustreznosti geografskih učbenikov. Magistrsko delo je ugotovilo nekatere temeljne zahteve, ki bi jih ustvarjalci morali upoštevati v nadaljnjem delu. Teh zahtev pa ne smemo razumeti kot stalnice, temveč ji je potrebno stalno izpopolnjevanje v skladu z dognanji geografske stroke, njene didaktike ter psihologije, pedagogike in drugih ved.
 - Ključne besede: šolska geografija, didaktika geografije, geografski učbenik, vrednotenje.
- Danilo Kosi: Sonaravno poljedelstvo v Sloveniji.**

- Magistrsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 245 strani, mentor: dr. Marijan M. Klemenčič, zagovor: 29. 5. 2000.
- Izvleček: Naravni pogoji za kmetijstvo so v Sloveniji relativno neugodni. Dobrih 50 % celotne površine prekriva gozd. Več kot 70 % kmetijskih tal je ovrednotenih kot manj primernih za kmetijsko pridelavo, večina je travnatih površin, delež ornih površin je relativno nizek. Sonaravne oblike kmetijstva so razširjene po vsej Sloveniji, le v Prekmurju se sonaravno kmetijstvo še ni uspelo razviti. V Sloveniji sonaravno kmetijstvo ni specializirano – je mešano, kmetije kombinirajo živinorejo in rastlinsko pridelavo. Leta 1997 je bilo ustanovljeno Združenje ekoloških kmetov Slovenije – je prvo združenje kmetov iz celotne Slovenije, ki se ukvarja z ekološkim kmetijstvom in prodajo na trgu. Združenje prideluje po standardih, ki so usklajeni z IFOAM osnovnimi standardi in Uredbo za biološko kmetijstvo EU (2091/92). Leta 1999 je bila ustanovljena Zveza ekoloških kmetov Slovenije. Danes je v Sloveniji 12 društev, ki se ukvarjajo s sonaravnimi oblikami kmetijstva. Slovensko kmetijstvo zaradi naravnih pogojev in kmetijske strukture ni sposobno konkurirati cenejši kmetijski produkciji iz drugih držav. Sonaravno kmetijstvo nudi konkurenčno možnost pri pridelavi hrane višje kvalitete

na domačem in tujem trgu. Uspeh sonaravnega kmetijstva je odvisen tudi od povezanosti s turizmom in od razvoja predelovalnih postopkov naravno pridelane hrane.

- Ključne besede: agrarna geografija, sonaravni razvoj, kmetijstvo, poljedelstvo, organsko kmetijstvo, biološko, bio-dinamično, sistem certificiranja, Združenje ekoloških kmetov.

Irma Potočnik: Druženogeografske značilnosti kmetijstva v Ljubljanski kotlini (na izbranih primerih).

- Magistrsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 209 strani, mentor: dr. Marijan M. Klemenčič, zagovor: 16. 6. 2000.
- Izvleček: Pričujoča študija osvetljuje druženogeografske značilnosti kmetijstva na izbranih območjih Ljubljanske kotline (zasebne kmetije Kamniškobistriške ravnine in Kranjsko-Sorškega polja). Na osnovi 11 izhodišč (naravno- in druženogeografskih) je bilo izbranih 18 naselij preučevanega območja, v katerih je bilo anketiranih 237 kmetij. Magistrsko delo v uvodu obravnava namen in cilje, posreduje glavne geografske značilnosti preučevanja območja in uporabljen terminologijo. V drugem poglavju podaja pregled virov za preučevanje kmetijstva v Sloveniji, kratek pregled slovenske in tuje strokovne literature in analizira temeljne zakone s področja kmetijstva. Veliko pozornost delo namenja metodam dela, kjer najprej kritično analizira popise kmetijstva (1991, 1997, 2000), predstavlja zasnovano, izvedbo in analizo procesa anketiranja ter utemeljuje uporabo posameznih statističnih metod, uporabljenih v delu. V osrednjem delu prikazuje druženogeografske značilnosti zasebnega kmetijstva na preučevanem območju, opredeljen je multifunkcijski značaj kmetijstva in izdelana druženogeografska tipologija kmetij preučevanega območja glede na njihove razvojne možnosti. Študija ugotavlja, da kmetije preučevanega območja kljub ugodnim naravnim (raven svet, rodovitna tla, relativno ugodne klimatske razmere) in družbenim pogojem (dostopnost, bližina trga, razvita infrastruktura) nimajo najbolj ugodnih druženogeografskih značilnosti.
- Ključne besede: Kamniškobistriška ravnina, Kranjsko-Sorško polje, podeželje, kmetijstvo, druženogeografske značilnosti.

Aleš A. Smrekar: Varstvo kraškega okolja na primeru Cerkniškega jezera.

- Magistrsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 180 strani, mentor: dr. Darko Radinja, zagovor: 22. 6. 2001.
- Izvleček: Raziskava obravnava aktualno stanje stoječih in tekočih voda v poseljeni kraški pokrajini in želi ovrednotiti samočistilne sposobnosti, katere vrste obremenjevanja so prisotne in kako bi zavarovali te vode pred nadaljnjim onesnaževanjem. Delo je izdelano na dveh nivojih. Na prvem obravnava s pomočjo metodologije ranljivosti površinskih voda Cerkniško jezero s svojim hidrološkim zaledjem (400 km²), ki je razdeljeno na osem pokrajinskoekoloških enot. Najbolj so ranljive vode na Loškem in Cerknškem polju, kar je posledica manjših samočistilnih sposobnosti voda in predvsem večje koncentracije dejavnosti na dveh kraških poljih. Na podrobnejšem nivoju je predstavljeno

stanje in varovanje površinskih voda na Cerkniškem polju po klasični regionalnogeografsko okoljevarstveni metodologiji, kjer govorimo o pritočnem in odtočnem delu Cerkniškega jezera ter samem jezeru. Vode na Cerkniškem polju so vrednotene še s pomočjo dopolnjene metodologije ranljivosti. To območje je razdeljeno na štiri pokrajinskoekološke podenote. Končni rezultati po obeh metodoloških prisopih so primerljivi in podobni. Ob nizkem vodnem stanju, ko so vode najbolj ranljive, je občutljivost voda Cerkniškega jezera velika, na srečo pa je obremenjenost le zmerna, tako da je ranljivost sicer močna, vendar ne kritična. Ob poplavitvi pa je ravno obratno. Jugovzhodni del je zmerno do čezmerno ranljiv, severovzhodni del pa je čezmerno ranljiv. Nadaljnje načrtovanje tako Cerkniškega polja kot tudi njegovega zaledja je potrebno graditi na načelih sonaravnega razvoja v okviru predvidenega Regijskega parka Snežnik.

- Ključne besede: varstvo okolja, ranljivost okolja, varstvo krasa, varstvo voda, regijski park, vrednotenje okolja, Notranjska, Cerkniško jezero.

Miha Pavšek: Fizičnogeografska pogojenost snežnih plazov v slovenskih Alpah s posebnim ozirom na preventivo.

- Magistrsko delo, Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 236 strani, mentor: dr. Ivan Gams, zagovor: 15. 12. 2000.
- Izvleček: Po oblikah površja razgibano in pokrajinsko raznoliko Slovenijo ogrožajo številne naravne nesreče, kar še posebej velja za alpske pokrajine. Zato je njihovo poznavanje in spremljanje temeljnega pomena pri preučevanju posameznih pokrajinskih sestavin. Snežni plazovi so le ena od sestavin ogroženosti površja zaradi naravnih nesreč. V primerjavi z drugimi naravnimi nesrečami ogrožajo le majhen del površja, po do sedaj dostopnih in znanih podatkih pa so med vsemi nesrečami ravno snežni plazovi tisti, ki zahtevajo največ smrtnih žrtev. Osnovni namen naravnogeografskega preučevanja snežnih

plazov s poudarkom na slovenskih Alpah je bil podrobneje predstaviti snežne plazove kot eno od sestavin ogroženosti slovenskega površja zaradi naravnih nesreč. Med najzanesljivejšimi podatki o snežnih plazovih so še vedno opisi in omembe tovrstnih nesreč iz preteklosti. S pomočjo statistične obdelave podatkov o snežnih plazovih smo izpostavili predvsem tiste sestavine ogroženosti, ki kažejo največjo stopnjo povezanosti z naravnogeografskimi sestavinami, pri čemer nismo prezrli neposrednega in posrednega vpliva človeka. Snežni plazovi so le eden od mnogih pokrajnotvornih dejavnikov, ki sooblikujejo podobo naših alpskih pokrajin. Skupek teh ugotovitev je pripomogel h kakovostnejši oceni ogroženosti na izbranem območju, po drugi strani pa smo ugotovili tudi pomen in vrsto soodvisnosti med pokrajinskimi sestavinami in snežnimi plazovi. Opredelili smo še drugo, zaradi snežnih plazov potencialno ogroženo površje, v zaključku naloge pa izpostavili preventivni pomen gozda v okviru varstva pred snežnimi plazovi. Večina ukrepov trajnega varstva je ekonomsko nesprejemljivih, zato je pomen pravočasnega in sočasnega prilagajanja človeka in njegovih dejavnosti na lavinsko ogroženem območju še toliko večji. S pravočasnimi in preišljenimi ukrepi lahko zmanjšamo ali celo preprečimo nastalo škodo in nenazadnje tudi žrtve. Naša spoznanja so uporabna tudi kot temelj za predloge o aktivnejšem varstvu in zaščiti pred snežnimi plazovi.

- Ključne besede: fizična geografija, naravne nesreče, snežni plazovi, ogrožena območja.

Janja Turk